

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Військово-юридичний інститут

Кафедра загальновійськових дисциплін

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Основи військового лідерства»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»

Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2024

Харків 2024

Силабус навчальної дисципліни «Основи військового лідерства» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Правоохоронна діяльність». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. 13 с.

Розробник:

Мороховський Микола Леонідович, доцент
кафедри загальновійськових дисциплін

Затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 11 від 11 червня 2024 р.)

Начальник кафедри – Корольов Станіслав Сергійович, кандидат історичних наук, доцент

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Основи військового лідерства
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Викладач	Мороховський Микола Леонідович, доцент кафедри загальновійськових дисциплін
Контактний телефон	+38-057-704-90-57
E-mail	m.l.morokhovskij@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції: 749 945 3154 Код доступу: 010203

Анотація навчальної дисципліни

Лідерство залишається ключовим компонентом забезпечення професійної діяльності як військовослужбовців різних категорій, так і органів військового управління, військових частин (підрозділів) під час виконання завдань за призначенням, не зважаючи на різноманіття дефініцій та методів реалізації.

Визначальну роль лідерство військовослужбовців відіграє, зокрема, у цінностях, традиціях, етиці поведінки, досвіді дотримання військової дисципліни та корпоративної військової культури в арміях держав-членів НАТО. В умовах відбиття агресії Російської Федерації на Сході України та реалізації стратегічного курсу держави на приєднання до європейської спільноти, її безпекових структур Збройним Силам України потрібні компетентні фахівці з лідерськими якостями, які спроможні виконувати завдання із захисту держави, діяти спільно з підрозділами країн-членів НАТО.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – досягнення базового рівня розуміння курсантами принципів військового лідерства, ціннісних основ, етосу, властивостей характеру та проявів поведінкових здатностей військових лідерів у змодельованих навчальних (службових) ситуаційних завданнях (кейсах).

Завдання - під час вивчення дисципліни сформувати у курсантів:

цінності етосу Воїна, кодексів честі та військового лідерства: «Честь», «Відвага», «Відданість», «Братерство»;

культуру мислення та світоглядні установки (mindset) щодо розуміння взаємної поваги і довіри, обов'язку, дисциплінованості і відповідальності військового лідера;

властивості характеру і професійно-значущі якості, необхідні для нешаблонного мислення та прийняття рішень у непередбачуваних (кризових, критичних) ситуаціях служби, повсякденної і бойової діяльності;

професійно важливі і морально-психічні якості сучасного військового керівника – компетентного, мобільного в умовах постійних змін у розвитку способів збройної боротьби;

спроможність самореалізації і самоактуалізації майбутнього офіцера як суб'єкта навчальної та квазіпрофесійної діяльності у процесі підготовки при вирішенні змодельованих навчальних і військово-професійних завдань.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Історія держави і права України», «Філософія», «Українська мова професійного спрямування», «Професійна відповідальність правоохоронця», «Бойова система виживання воїнів (у тому числі тактична медицина)», «Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (у тому числі стройова підготовка)», «Військова педагогіка та психологія (у тому числі лідерство)».

Кореквізити: «Історія війн та воєнного мистецтва», «Правові засади забезпечення гендерної рівності в оборонній сфері».

Постреквізити: «Основи військового управління (у тому числі за процедурами Troop Leading Process)», «Основи військового законодавства та міжнародне гуманітарне право», «Загальна тактика», «Лідерство у військовій сфері», «Міжнародне гуманітарне право», «Управління повсякденною діяльністю підрозділів», «Кримінальна відповідальність за воєнні злочини», «Запобігання військовим кримінальним правопорушенням», «Управління діями підрозділів Національної гвардії України в службово-бойовій діяльності»,

«Управління діями підрозділів Національної гвардії України в спеціальних операціях».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН НД-1. Усвідомлювати статус «Офіцера» як професії.

РН НД-2. Розрізняти рівні військового лідерства та їх значення.

РН НД-3. Дотримуватись принципів військового лідерства.

РН НД-4. Досягати очікуваних результатів та сприяти розвитку й удосконаленню бойової спроможності кожного військовослужбовця та підрозділу.

РН НД-5. Усвідомлення необхідності дотримуватися цінностей військового лідерства.

РН НД-6. Знати чесноти військового лідера.

РН НД-7. Створювати позитивний соціально-психологічний клімат у військовому колективі.

РН НД-8. Розуміння необхідності нешаблонного мислення військового лідера.

РН НД-9. Дотримуватися кодексу честі національного військового лідера.

РН НД-10. Підтримувати командний дух колективу, спрямовувати його на перемогу, спільне досягнення поставленої мети, постійне вдосконалення та підвищення боєздатності колективу.

Види навчальних занять та самостійна робота

№ з/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних (групових) занять	6
1.		Офіцер як професія.	2
2.		Управління та лідерство.	
3.		Рівні військового лідерства.	
4.		Місія та Мета військового лідера.	
5.		Принципи і модель військового лідерства.	

6.		Авторитет військового лідера.	
7.		Честь, Відвага, Відданість, Братерство (цінності військового лідера).	1
8.		Довіра та Повага у військовому лідерстві.	
9.		Обов'язок, Дисципліна, Відповідальність військового лідера.	
10.		Чесноти військового лідера.	
11.		Складові характеру військового лідера.	1
12.		Професійно-значущі якості військового лідера.	
13.		Баланс розуму і волі військового лідера.	1
14.		Приклади нешаблонного мислення військових лідерів.	
15.		Поняття та структура етосу Воїна.	1
16.		Порівняння етосів Воїнів Збройних Сил України.	
17.		Кодекс честі національних військових лідерів.	

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота курсанта може здійснюватися у таких формах:
опанування рекомендованої, нової навчальної та наукової літератури;
аналіз тематичних документальних джерел;
робота з інформаційними та Інтернет-ресурсами;
підготовка до практичних та групових занять;
самотестування;
підготовка індивідуальних робіт;
перегляд відеореєстрів;
підготовка до підсумкового контролю.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у методичних матеріалах для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи військового лідерства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Правоохоронна діяльність».

Види індивідуальних робіт, вимоги до виконання та критерії їх оцінювання закріплені у Положенні про види та критерії оцінювання індивідуальних робіт здобувачів вищої освіти кафедри загальновійськових дисциплін.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Доктрина військового лідерства у Збройних Силах України. ОП 1-296 : затв. Начальником Генерального штабу Збройних Сил України від 22.01.2024 р.

URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2024/01/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%E2%84%962-.pdf>

2. Доктрина з вивчення та впровадження досвіду у Збройних Силах України. ВКП 7-00(01).01 : затв. Начальником Генерального штабу Збройних Сил України від 30.06.2020 р. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/>

3. Доктрина розвитку військового лідерства у Збройних Силах України. ВКП 7-00(03).01 : затв. Начальником Генерального штабу Збройних Сил України від 01.12.2020 р. URL: https://dovidnykmpz.info/wp-content/uploads/2020/12/Doktryna_rozvytku_viyskovoho_liderstva_v_Zbroynykh_sylakh_Ukrainy_compressed.pdf

4. Про затвердження Інструкції з оцінювання морально-психологічного стану особового складу Збройних Сил України : Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 29.04.2017 р. № 153. URL: <https://dovidnykmpz.info/psycho/nakaz-heneral-noho-shtabu-zbro-nykh-sy-6/>

5. Про затвердження Інструкції з оцінювання рівня авторитету і лідерства командирів (начальників) у Збройних Силах України : Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 05.07.2018 р. № 249. URL: <https://dovidnykmpz.info/zagalni/nakaz-heneral-noho-shtabu-zbro-nykh-sy-12/>

Література

Основна література

1. Вести. Боротися. Перемагати. Етос морської піхоти України / за ред. А. Зелінського. Київ : Український кризовий медіацентр за сприяння посольства США в Україні та ГО «Дух Америки», 2017. 133 с.

2. Віллінк Д. Дисципліна – це свобода. Київ : Книголав, 2022. 256 с.
3. Віллінк Д. Стратегія і тактика лідерства / пер. з англ. Л. Пилаєва. Київ : Book Chef, 2021. 368 с.
4. Віллінк Д., Бебін Л. Абсолютна відповідальність. Уроки лідерства від морських котиків. Київ : Книголав, 2020. 400 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Jocko_Willink/Absolutna_vidpovidalnist_Uroky_liders_tva_vid_morskykh_kotyktiv/
5. Грейтенс Е. Стійкість: тяжко виборена мудрість для ліпшого життя / пер. з англ. О. Тільна. Харків : Ранок, 2021. 432 с.
6. Зелінський А. Анатомія Воїна: Дух, Шлях, Сила. Київ : Коло життя, 2023. 215 с.
7. Зелінський А. Семенові зорі. Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. 488 с.
8. Макрейвен В. Застеляйте ліжко / пер. з англ. Т. Заволоко. Київ : КМ-БУКС, 2020. 128 с.
9. Макрейвен В. Код героя. Уроки гарно прожитого життя. Київ : КМ-БУКС, 2022. 168 с.
10. Макрейвен В. Морські історії. Моє життя у спецопераціях. Київ : КМ-БУКС, 2020. 408 с.
11. Прессфілд С. Вогняні брами: героїчний епос про битву під Термопілами. Київ : Наш формат, 2023. 432 с.

Додаткова література

1. Army Leadership and The Profession. ADP 6-22. July, 2019. URL: https://irp.fas.org/doddir/army/adp6_22.pdf
2. Army Leader Transitions Handbook, 2023. URL: <https://www.armycounselingonline.com/army-leader-transitions-handbook/>
3. Leader Development. FM 6-22. November, 2022. URL: https://www.milsci.ucsb.edu/sites/secure.lsit.ucsb.edu.mili.d7/files/sitefiles/fm6_22.pdf

4. Mission Command. Command and Control of Army Forces. ADP 6-0. July, 2019. URL: https://irp.fas.org/doddir/army/adp6_0.pdf

Интернет-ресурси:

1. Офіційний веб-портал Міністерства оборони України - <https://www.mil.gov.ua/>
2. Військові публікації - <https://sprotyvg7.com.ua/vijskovi-publikacii>
3. Довідник з морально-психологічного забезпечення - <https://dovidnykmpz.info/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри загальновійськових дисциплін Військово-юридичного інституту. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/555-kafedry-viiskovoiurydychnoho-instytutu.html>

НЕІК

Електронний курс на порталі навчальних електронних інформаційних комплексів 262 ПД «Основи військового лідерства». URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=1266>

Вимоги викладача

Курсанти *повинні*: регулярно відвідувати практичні (групові) заняття; систематично й активно працювати на них: брати участь в обговоренні дискусійних питань, використовувати наявні офіційні джерела та доктринальні напрацювання задля продуктивної полеміки та формування власної позиції щодо проблемних питань, які виникають під час обговорення; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні кейсів; якісно виконувати тестові завдання та індивідуальні роботи. Заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових (науково-практичних) конференціях, роботі наукового гуртка кафедри та ін.

Обов'язковою вимогою є дотримання курсантами норм «Кодексу академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/kodeks_akademichnoi%CC%88_dobrochesnosti-1.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій, статистичних звітів тощо). Курсанти також мають можливість користуватися ноутбуками, планшетами, телефонами для відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Основи військового лідерства» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних/групових заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, участь у розробці кейсу. У ході практичного (групового) заняття курсант може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0; 0,5; 0,75; 1);

контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі виконання тестового завдання. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки курсанта у вивченні поточного матеріалу.

Впродовж семестру курсанти виконують самостійну роботу, в тому числі, у формі підготовки *індивідуальної роботи*. Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 10 балів.

Формою підсумкового контролю знань курсантів з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та індивідуальної роботи, за якої курсант допускається до складання диференційованого заліку, становить 25 балів.

Максимальна кількість балів, яку курсант може отримати за результатами підсумкового контролю, становить 60 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів навчальної дисципліни «Основи військового лідерства» при підсумковому контролі у формі диференційованого заліку:

Поточний контроль										Індивідуальна робота курсантів	Підсумковий контроль (диференційований залік)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Модуль № 4		Модуль № 5				
Практичне (групове) заняття	Тестове завдання	Практичне (групове) заняття	Тестове завдання	Практичне (групове) заняття	Тестове завдання	Практичне (групове) заняття	Тестове завдання	Практичне (групове) заняття	Тестове завдання			
max 9	max 0.8	max 6	max 0.8	max 3	max 0.8	max 3	max 0.8	max 5	max 0.8	max 10	max 60	max 100

Критерії оцінювання (диференційований залік):

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на груповому (практичному) занятті	Max 1	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	0,75	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	0,5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка індивідуальної роботи курсантів: Реферат	Max 10	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	7	Переважає більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за

		допомогою презентації.
	3	Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.
	Min 0	Тема реферату не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Тестове завдання	Max 0,8	90-100 % правильних відповідей
	0,6-0,7	70-89 % правильних відповідей
	0,4-0,5	50-69 % правильних відповідей
	0,2-0,3	30-49 % правильних відповідей
	0,1	10-29 % правильних відповідей
	Min 0	До 9 % правильних відповідей
Диференційований залік Зараховано	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки і суттєві неточності у відповіді на заліку за наявності знань до їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.

	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на заліку.
Не зараховано	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Шкала підсумкового педагогічного контролю (диференційований залік)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34